

7 02 2019 г.

НОЧУ пасвяжэла, дыхаецца лягчэй. Праз прыадчыненае акно таксі з вулічных тэрас рэстарачый у салон прарываюцца пахі ежы ды цыгарэтнага дыму, змешваюцца з салодкім мятным водарам аўтамабільнага асвятляльніка. На галоўным праспекце людзей яшчэ шмат. Носяцца туды-сюды машыны, на трапурах абдымаюцца і смяюцца закаханыя.

Горад не спіць. Ён разняволена расквінуў натоўпленя за дзень вуліцы-рукі і лашчыцца ў абдымках доўгачаканага лёгкага ветру.

Антон хіліць галаву на бок. Выхоплівае вачыма вулічныя карцінкі: вітрыны крамаў, святлафоры, транспарт. Святло ліхтароў, фасадных свяцільнікаў зліваецца ў адзіную яркую пляміну, якая цягнецца паўз усю вуліцу побач з аўто. Штосьці ціха мармыча таксіст. Антон адчувае, што яго ногі больш не стаяць, а вісяць над безданню. Пахне ракой і лесам. Апошняя думка працярабляецца праз туман дрымоты: «Мусіць, Свіслач і парк».

ХЛОПЕЦ кружыцца, падае, узлятае пад самыя зоры, а потым апынаецца ў светлым, гонкім гаі. Тут так утульна і бяспечна, што адразу прыгадваецца дзяцінства. Антон глядзіць на свае рукі. Яны маленькія, дзіцячыя, праз тонкія пальцы струменіць святло. Ён не здзіўляецца гэтаму, як не здзіўляецца і таму, што стаіць босы і што птушкі на дрэвах маюць твары яго сяброў, а ўся паляна скрозь засыпана кветкамі. Яны жвава поўзаюць па траве, спрытна лезуць на дрэвы, на ногі Антона, дапамагаючы сабе лісцем і пялёсткамі. Антон не баіцца. Ён заварожана назірае за такім дзівам, пакуль знячэўку не адчувае руку ў сябе на плячы. Чуецца ласкавы жаночы голас, так падобны да Юльчынага:

— Скажы мне, любі... — Што сказаць? — рэзка паварочваецца Антон і бачыць перад сабой жанчыну з парку. Толькі твар яе страшны, перакошаны вусцішнай усмешкай, пакрыты воспінамі і зморшчынамі.

— Скажы, чаму мае кветкі выкінуў? — яна жудасна смяецца, выскальвае жоўтыя зубы, крычыць на яго: — Чаму? Чаму? Скажы! Скажы! Сволач, сволач, сволач...

СЭРЦА грукоца, аддаецца ў вушак, спіна халадзее. Антон скаланаецца, расплюшчвае вочы, азіраецца. Чырвоная вока святлафора, машыны наперадзе і па баках, касцельная вежа над дахамі старасвецкіх дамкоў, раздражнёны таксіст. Ён заўважае, што кліент прачнуўся.

— Сволач якая, дзівіся, — фамільярна звяртаецца шафёр да пасажыра.

— Што? — разгублена пытаецца Антон, ізноў пачуўшы гэтае слова.

— Я кажу, што калі сеў за руль, дык вядзі сябе па людску, а не як баран. Вунь, — паказвае ён на машыну перад сабой. — Мала таго што

падрэзаў і стаў наперадзе, дык яшчэ і левы паварот урубіў у апошні момант. Цяпер чакай, калі праедзе.

Таксіст нервуецца, варушыць вусамі.

— А-а-а, ну так, — цягне пасажыр, а сам разумее, як у сон трапіла лаянка.

Антон больш не спіць. Яму тужліва і сорамна, слёзы пакрыўджанай зноў паўстаюць перад вачыма. Толькі дом і прадчуванне хуткага адпачынку на імгненне супакойваюць. Грошы таксісту, шумны смуродны ліфт, прыбіральня — і вось ён, нарэшце, у ложку. Антон доўга глядзіць у столь, змагаецца з цяжкімі думкамі, пакуль галава не робіцца пустой, як закінутая хата, у якой праз выбітыя шыбы гудзе, гуляе вецер. Ён валіцца ў сон.

Трэба на працу. Там хлопцы, там можна забыцца на ўсё.

НА рабоце майстар чапляецца. Сябры гэта бачаць і ўсё больш падбухторваюць распачаць вайну і адпомсціць. Толькі Антон цягне, не спяшаецца. Да сораму перад пакрыўджанай жанчынай дадалася яшчэ і трывога. Ва ўзрушаным стане нездаровы чалавек можа зрабіць з сабой усялякае. А станавіцца прычынай бяды дакладна не хочацца.

Вось Антону і здаецца, што калі зрабіць штосьці добрае, не рабіць болей зла, то павінна стаць лягчэй. Быццам гэта залічыцца, і строгі ўнутраны суддзя даруе. Асабліва калі адмова ад помсты ідзе поруч з неаб-

Вадзім Крук працуе інжынерам. Любіць літаратуру, гісторыю і рок-музыку, цікавіцца з'яўленнем і развіццём сучасных медыя. Марыць знайсці новыя, нечаканыя літаратурныя прыёмы ў малой прозе, бо лічыць, што сёння, у час высокіх хуткасцяў, блогі ды сацыяльных сетак, у яе ёсць шанц перажыць новы росквіт.

і ў якой паддаюць і паддаюць ваду на каменне.

Таму на трэцім тыдні ён вырашае пачаць пошукі незнаёмкі. Антон не ведае, што будзе рабіць, калі сустрэне яе, што будзе ёй гаварыць. Ды ён нават і не ўпэўнены, што сустрэне яе. Аднак сядзець і пакутаваць болей не можа.

пад ногі, пакуль не наважваецца падысці. Жанчына чуе, як ламаецца галлё пад яго нагамі, выпроставаецца. Глядзіць на Антона са здзіўленнем і добразычліваасцю, быццам убачыла прыгожую лясную жывёлу.

АНТОН не ведае, як пачаць гутарку, выціскае з сябе толькі

Яна не памятае, што вы яе пакрыўдзілі.

— Як так? — здзіўляецца хлопец.

— Хіба вы не заўважылі, што яна не такая, як усе?

— Заўважыў, так.

— Яна — хворы чалавек, Антон. Яна жыве ў сваім свеце, дзе ёй то гадоў трынаццаць-чатырнаццаць, а то

Вадзім КРУК

КВЕТКІ НА АСФАЛЬЦЕ

Урываак з апавядання

ВЫХАДНЫЯ праходзяць нудна і аднастайна. Гадзінамі ён сядзіць за камп'ютарам, потым павольна сунецца да халадзільніка, нешта есць, ізноў утаропліваецца ў сацыяльныя сеткі, серыялы ды смешныя відэа з інтэрнэту. А яшчэ злеу, бо ніяк не можа адбіцца ад згрызот сумлення.

Ён не разумее, чаму гэты выпадак прымушае цяпер думаць не толькі пра гісторыю з няшчаснай жанчынай, але і пра ўсе свае непрыгожыя ўчынкі, якія толькі можна ўспомніць. Ён думае пра пакуты майстра і Юлі, у якіх цяпер не сумняваецца, пра тое, як некалі крыўдзіў аднакласніцу і ўдзельнічаў у цкаванні аднакласніка, пра пабітых у дзяцінстве катоў ды галубоў, пра здрады дзяўчат. Якой толькі, аказваецца, дрэнні не паспеў ён нарабіць за нядоўгае жыццё! Не, не забіў, канешне, нікога, не згвалціў. Аднак усё адно душна і цяжка. І спека гэта за акном, і адзінота.

ходнасцю цяпець штодзённая крыўда. Антон канчаткова вырашае прабачыць майстру ягоную дурасць, а яшчэ некалі паведаміць Юлі, што яна яго не цікавіць. Сябры на такое крываць вусны ды выказваюць сумненні наконт наяўнасці ў Антона поўнага камплекта мужчынскіх прыкмет. Антон цвёрда трымае і гэта.

ПАВОЛЬНА цягнуцца парныя ліпенскія дні. Здаецца, што калі горада стаіць нерашучая навалнічная хмара, якая здолела выгнаць з вуліц свежае паветра, але ніяк не можа наважыцца абрынуць на галовы гараджан патоку вады. Антон з прыкрасцю адзначае, што яго план не прыносіць палёгкі. Спрабуе пераклучыцца на гулянкі з сябрамі, алкаголь і цяжкую працу. Ды ўсё марна: як толькі ён застаецца сам-насам з сабой, тут жа прачынаецца сумленне ды вяртаецца туга. Антон пачуваецца ў нейкай бясконцай лазні, з якой няма выхаду

Кожны дзень пасля працы ён бадзеецца па набярэжнай, корміць качак і назірае за тым, як за шэра-сіняю дымку штовечар коціцца агніста-чырвоная сонца. Ён адчувае, што толькі цяпер, пасля таго як пачаў дзейнічаць, на душы стала трохі лягчэй.

ТАК мінае амаль тыдзень, аднак пошукі не прыносяць плёну. У суботу пад вечар Антон ходзіць каля вады і назірае, як у чароце хаваецца выдра, пакуль яго позірк не падае на бераг. Там між дрэваў на невялікай паляне і даволі блізка ад сябе хлопец заўважае знаёмую сукенку і ўсё тую ж белую хустку. Жанчына сядзіць на кукішках бокам да Антона і нешта шукае пад высокай хвой. Антон прыглядаецца і бачыць, што адной рукою яна прыціскае да сябе хваёвыя шышкі. Хлопец пачынае хвалявацца, з галавы імгненна вылятаюць прыдуманая словы, якімі ён планаваў выбачацца. Нейкі час ён глядзіць сабе

ціхае ды фармальнае «прывітанне». Яна не адказвае, усміхаецца.

— Некалькі тыдняў таму, — пачынае ён, — я вас моцна пакрыўдзіў. І вось цяпер... — голас Антона дрыжыць, ён сціскае пальцы, уздыхае, — гэта самае, цяпер, э-э-э, я вырашыў знайсці вас і выбачыцца. Бо, шчыра кажучы, пачуваюся неяк... ну, гэта, неяк, гмх, няўтульна. Таму прабачце, калі ласка. І калі я нешта магу зрабіць, каб вам забыцца на тыя кветкі і на тое, што я накрычаў...

Але тут нечаканае пытанне перарывае яго патугі:

— Даруйце, што вам трэба ад маёй сястры?

Перад хлопцам паўстае таксама сталая жанчына, усім сваім строгім выглядам яна нагадвае ці то настаўніцу, ці то доктарку. «Яшчэ і сястра тут як тут. То нікога знайсці не мог, а то ўсе разам на мяне як з неба зваліліся».

Ён вінавата ўсміхаецца новай знаёмай.

— Я зараз усё растлумачу. Некалькі тыдняў таму так склаліся абставіны, што я... Як бы тут правільна сказаць... Карацей, я на вашу сястру накрычаў. Нахаміў ёй. В-о-о-сь. Не ведаю, што на мяне найшло. Мы з сябрамі гутарылі, а тут яна са сваімі кветкамі. А ў мяне тады яшчэ якраз праблемы на працы былі... Я яе пакрыўдзіў, яна заплакала і ўцякла. Таму я вырашыў, што знайду вашу сястру і папрашу прабачэння. Мяне, па шчырасці, сумленне грызе.

Погляд суровай жанчыны мякчэе.

— Як вас завуць, малады чалавек? — мірна пытаецца яна.

— Антон.

— Дзякуй вам, Антон, за выбачэнні. І не хвалюйцеся.

і пяць-шэсць, дзе кожны новы дзень — новае жыццё. Яна вас папросту не памятае. Таму і не крыўдуе.

Антон з жалем глядзіць на хворую, а тая, заўважыўшы такі сумны позірк, усміхаецца і працягвае хлопцу некалькі шышак. Ён бярэ іх, усміхаецца ў адказ: «Дзякую. Шчыра дзякую!»

Жанчына смяецца, радасна гаворыць сястры:

— Глядзі, Волька, узяў мой падарунак. Такі прыгожы і ўзяў мой падарунак!

— Бачу я, бачу, — прытворна радуецца сястра, а потым дадае Антону: — Вы добры хлопец. Не хвалюйцеся і бывайце, мы пойдзем дадому.

Яна бярэ сястру за руку: — Алена, развітайся з Антонам, нам трэба ісці.

Алена моўчкі махае рукою, і жанчыны сыходзяць.

АНТОН павольна ідзе на набярэжную, да лавак. Ён занураны ў думкі, нават ціха мармыча сабе пад нос.

Ніякай справядлівасці няма ў гэтым свеце. Адзін жыве ўсё жыццё мярзотнікам і ніякіх праблем з сумленнем не мае, ніколі ні пра што не турбуецца. А тут зрабіў не самы страшны ўчынак, пасля столькі думаў пра гэта, хваляваўся. Потым вырашыў выправіць сітуацыю. І што з таго? Тая няшчасная не памятае, таму і прабачыць не можа. А ты памятаеш усё. І таму сабе прабачыць не можаш, бо не перад сабой вінаваты. І куды ад гэтага падзецца, хто цяпер дасць табе вольную?

А ніхто. Цяпер цягай сваю ганьбу з сабой.

Ён займае першую вольную лаўку і доўга яшчэ сядзіць, асцярожна трымаючы ў руках колькі хваёвых шышак.

Вадзім КРУК.